

NATURA

JURNAL DE SCIINTE

LUCRAT

DE

C. ESSARCU

SI

D. ANANESCU

Doctor în medicină, Licențiat în științele naturale, Profesor la Facultatea de științe.

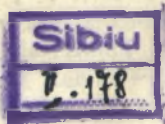
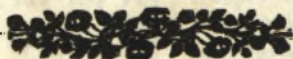
Licențiat în științele naturale, Profesor la Lyceul St. Sava și la Șola de medicină.

1865

ANUL AL VI-lea

SERIA 6-a

1865.

BUCUREȘTI.

TYPOGRAPHIA STEPHAN RASSIDESCU. STRADA GERMANA, HANUL GHERMAN, Nr. 2.

1865.

~~P104~~

278597

BCU Cluj / Central University Library Cluj

8-9 AIIIH

1888

BUCHHOUB

THE UNIVERSITY OF CLUJ-NAPOKA LIBRARY

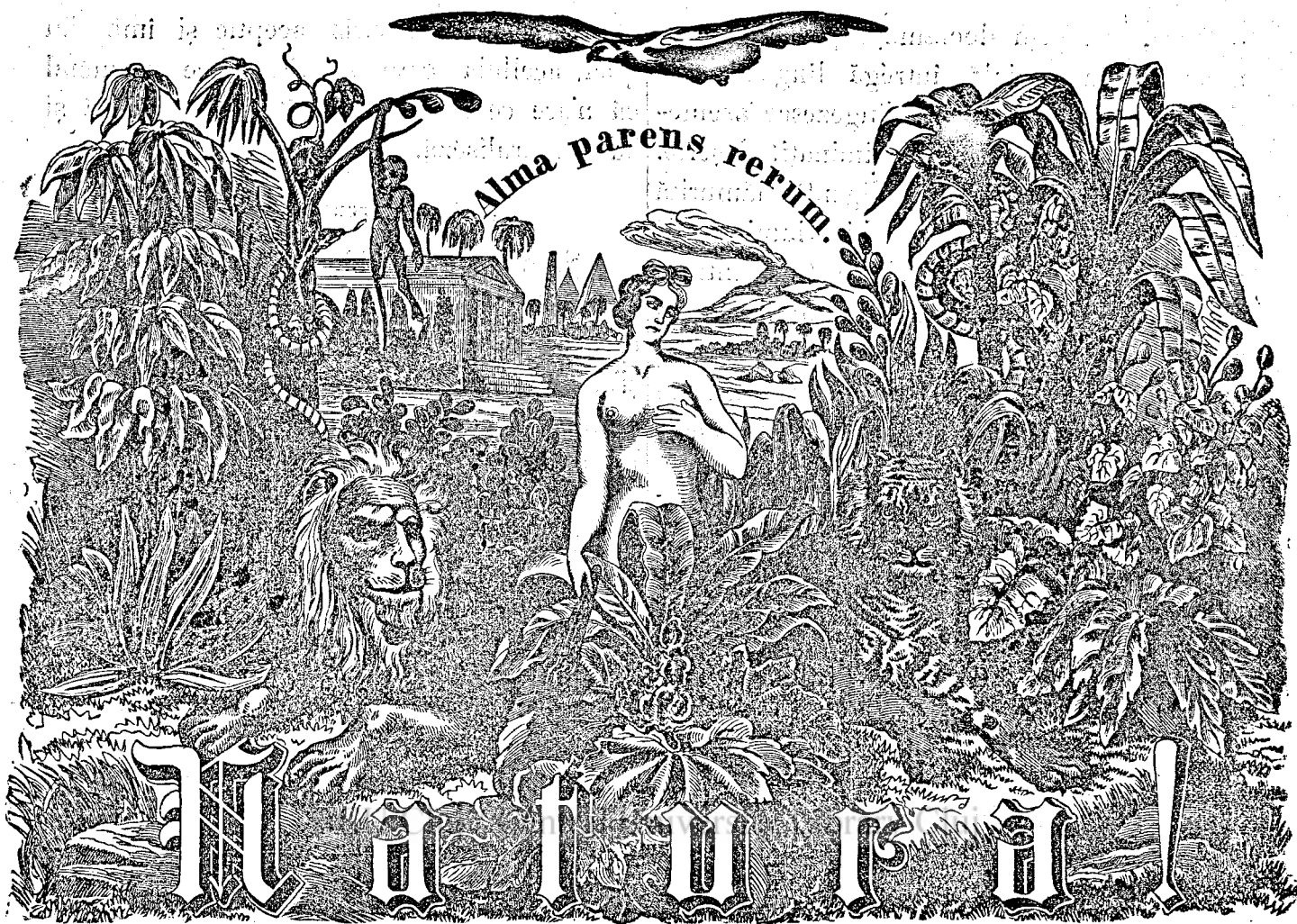
1888

TABLA MATERIILOR.

	Pagina		Pagina
Instrucția și Educația.....	1 9 17 73	Albinele.....	182 194
Viața Doctorului Barasch.....	4	Educația animalelor.....	185 193
Cultura cerealelor.....	5 21 28	Ceva despre phrenologie.....	187
Phasele jurnalului Natura.....	7	Tromba sau syphonul.....	189
Anunțuri.....	8	Arborul veninos Upas.....	196
Natura, regnurile Naturei.....	13 23	Lumina.....	201 209 217
— Arta în raport cu ameliorația socială.....	25 33	Typul uman în lumile ceresci.....	203 211
— Otrăvirea.....	30 44 56	Vulcanul Isalco din America.....	205
Formarea gheței artificiale.....	39	Cultura tutunului.....	206 215 286 302 311
Un pretins om practic.....	41	Ursóica și puii săi.....	213
Dare de sémă de lectura D-lui Bacaloglu.....	42	Smeura și fraga.....	219
O inspirație din citirea uyragelor D-r. Barasch.....	43	Lebăda și Păunul	220
O tendință a societăți noastre mult vătămătoare.....	49	Midlócele d'a conserva laptele	222 263
Cohesiune, afinitate, amor, propagația plantelor	50 118	Crisele malatiilor sociale sau revoluțiunile	225 233
Passerea Agami.....	53	Un drept ș'o datorie	228
Punctul de plecare, politica cea bună, mișcarea intelectuală.....	57 65 113	Păiajenul	—
Educația fizică — băi reci și calde — alimentație — îngrijirea copiilor și creșterea lor	59 60 82 91 102 110 126 191 198	Pompeia și Vesuvul	230 237
— Principul creșterii vitelor	62	Grindina	235
Grotta (peștera) de la Polovraci.....	67	Electiunile profesionale. Consiliul general al Instrucțiunii publice. Noul program	241 249 252 265 273 281
— Istoria naturală a bouului.....	70 78 95	Proiect d'o expoziție morală	243
Formarea globului.....	74	Bani și știința	—
Epoca ante-istorică a omului.....	76 158	Flori și fructe de cocos	245
Ministrul și consiliul instrucțiuni publice.....	81	Pădurile, podurile și șoselele	246
Aquila vânătoare de pește.....	85	Defectuositățile noiei lege școlare	250 259 266
— Protecția animalelor	87	Fluxul și refluxul mării	254
Un defect al educației noastre naționale.....	89	O preumblare prin Ceruri	255
Insalubritatea atmosferei catenelor	94	Circulara Ministrului către Mitropoliți și Episcopi din țerră	257
Lecturile publice — Puterea ideilor. Marele inemic — Unirea între cetățeni cei buni	97 105 107 121	Questia stabiliri orthographiei române	258
Floricele de primă-vară.....	100	Inaugurarea statuei lui Arago	262
Linneus	116	Focul	268
Calcarul (varul) de la Albesci.....	123	Ursul	275
Narvalul.....	125	Salvia aromatică	277
Căllătoriile și propagația plantelor.....	127	Varza	278
Instrucția primară. Instrucția secundară. Șola reală. Instrucția superiőră. Utilitatea unui învățământ administrativ și politic.....	129 137 145 153	Educația morală	282
Jurnalul Familia.....	132	Passeri răpitoare	284
Marea și lumea marină.....	133	Menținerea clasei IV primară. Questia suprimării acestei clase. Re'nființarea ei	289 316 337
Armoniile Naturei. Fecunditatea și economia.....	138	O Conferință diplomatică	290
Castorul.....	140	Cholera, origina și locuința ei.	292
Petrele pentru paviment.....	142	Constantinopol și Bosphorul	295
Utilitatea Cafelei.....	143	Gradele beției	296
Expoziția națională.....	147 154 174	Questia transformări școlei de medicină în Facultate	297
Cultura bumbacului.....	149	Chronica învățământului din streinătate	299
Căldura, cauzele și efectele ei.....	151 159	Despre comeți	300 307 333
Voltzia heterophylla și origina cărbunilor de pământ	156	Despre Cal	309
Grandomania	161	Inaugurarea societăți de științe naturale ș'a Atheneului Român. Scrisórea D-lui Davila	305 307 313
Răspuns la scrisórea D. Fētu și Comp.	162	Ochiul	317
— Educația albinelor	164	Mărgăritarul și Sideful	319
Cerbul	165	Minele de Aramă	326
Ceva despre parfumuri.....	168	Atheneul Român — Programa lecturilor publice — Societatea de științe naturale — Corpul profesoral	321 325 369
— Politica și Educația.....	169	O lege a naturei ș'a filosofiei istoriei. Începî prin a fi mic de voesci a fi mare	329
Un golf de mărgean.....	172	Somnambulismul	331
Cultura vegetalelor.....	177	Floricele de tómnă	335 356
Somnul lethargic.....	179		
Vulpea în cursă.....	180		

Pagina	Pagina
Atheneul român, statutele acestui Atheneu, simți- bilitatea plantelor . . . 338 345 350 351 353 361	Pescuirea racilor în Antile 367
Barometrul și măsurarea înălțimi munților 340	Aniversarea școlii de medicină 368
Ceva despre malatia imaginară 343	Conferința monetară internațională 370
Mâna omului ca organ de prehensiune și rapacitate 348	Lumina și Viața . . . . . —
Rolul trăsnetului în istorie 358 383	O înmormintare a Esquimalilor pe gheață 374
Părinți și guvernele 362	Înălțarea unei statue Dascălului Lazăr 377
Effecțele gheței 363	Visuri prophetice 378
Elephantul 364	Electricitate-Galvanism. Galvanisarea unui cadavru 380
Comunicațiuni și Varietăți.	
Cutremurul din Florența. — Patata dulce 47	Atlantic 208 240 248
Necrologie. — Mórtea lui Grațiolet 63	Măsuri luate spre a depărta trăsnetul 224
Vocea pescilor. — Un nou gândac de mătase în America. — Chârtie de sticlă 64	Lacurile albastre din America. Mórtea prin trăsnet 232
Conservarea cărnei. Incubația (clocirea) artificială . . . 71	Petiția elevilor facultății de științe 232
Primul meu cal și vechiul meu câine 88	Un polyp fabricant de oțet. Un pod fermecat 240
Midloc d'a cunoște cafeoa bună. Costorire chimică, culori extrase din cărbuni de pământ 104	Tutunul în China, Isthmul Panama, Chemarea ploii cu tunuri și cu clopote 271 272
Cum sunt protectate vegetalele în contra frigului — de noapte 112	Uscarea florilor și conservarea culorilor naturale 280
Conservarea cerealelor — a cartofilor — materii colorante din masline 120	Theoria îngrășării pământului; fabricarea repede a untului 288
Epidemia din Russia — isthmul Suez — vârsta py- ramidelor din Egypt 136	Un cas de somn extraordinar 304
Expoziția de belle arte 144	Societatea Italiană de științe naturale. — Spiritism. Pescii din Amazon. — Accidente Chimice 352
Fecondația artificială 168	Atenția galantă a fulgerului. — Cutremurul de pă- mânt 360
Un drum de fer sutterran 171	Inițiativa individuală pentru propagația învățămên- tului. — Un drum atmosferic. — Typhus con- tagios în animalele din Anglia. — Bunele effete ale căldurei asupra vinului 376
Poesiile D-lui Bolintineanu . . . . . —	Telegraphul sub-marin. — Cutremurul din Chio. Viziunea anormală a culorilor 384
Îmbunătățirea vinurilor 184	
Cultura Anghinarelor. — Lichenul din Columbia	
Pescuirea bureților. — Canalul Suez 199 200	
Navigationa în aer. — Un telegraph pe sub Océnul	

JURNAL,

PENTRU PROPAGAREA SCIINȚELOR POSITIVE IN ROMANIA

Redigeat de

D-r C. ESSARCU și Lt. D. ANANESCU.

Coprire: Instrucția și Educația Vieța D-r Barachi. Cerealele. Phasele Jurnalului Natura. Anunțuri.

Există un fapt evident pentru acela care a meditat asupra naturii umane și asupra naturii societăților. Acest fapt este cel următor: sunt epoci în viața unei națiuni în care se simte pretutindeni un mare gol; fie-care simte că are trebuință de ceva, dar nu se știe bine de ce; spiritele sunt nemulțumite de starea în care se află, ar vrea să apuce o direcție, ca să se scape de neodihna apăsătoare ce se află asupra-le, dar nu știu care, și stau pe loc, cătând a-și omorî uritul ce simte prin tînguirea za-

*) De și punem 1 Iaa. dar ne vom sili a ajunge data în cursul anului ca să fie colecția completă.

darnice, sau prin declamații și mai zădărnice; starea socială întregă lingezește și fiă-care individ în parte lingezește asemenea și se consumă în recriminații deșerte.

Să vie atunci o inteligență lămurită care să formule într'un chip luminos și precis trebuința ce se simte (dar într'un chip vag și nedeterminat) în inimile tuturor, să dea o formă pipăită acestei trebuințe, s'o arate tuturor, s'o pue strălucitoare de evidență și de actualitate înaintea ochilor fiă-căruia și să țină la toți:

Iată de ce aveți trebuință.

Atunci iată ce se va întâmpla: dacă nația are vitalitate înrânsă și e destinată a trăi, o mișcare de viață se simte în toate clasele societății; un curent electric pare că le străbate ca să producă căldura și mișcarea: semnele vieții. Atunci se ivesc acele e tusiasme juvenile (de oameni ce au înrânși tinerețe), acea ardore, care produce lucrurile cele mari și nobile, acea vitalitate c'un cuvânt care înveselesce inimile acestora ce iubesc țerra, în sinul căria aceste semne se arată, și care se gândesc la viitorul ei.

Dacă din contra nația a ajuns în acel grad de amortire care învecinează și prevestește mórtea, nici unul din semnele sus numite nu se arată. De și 'i ai formulat cu claritate trebuințele și le ai proclamat cu forță și energie, ea persistă (stăruiesce) a sta în amortire. De și 'i ai arătat ideea care îmbrățișată cu ardore, ar scăpa'o și ar duce-o pe callea mântuirii, ea stă pe loc și nu se mișcă. Arăți fiă-căruia callea pe care mergând 'lă ar scăpa de neodihna, de urîntulă, de *Somnolența* împovăratore sau de agitația febrilă, zădărnice și tot așa de împovăratore ca și *somnolența*, dar fiă-căre se uită la tine cu o privire

stupidă sau c'un suris sceptic și imbecilă. Dăci acelluia care se tînguesce spunând că n'are ce face și că uritul 'lă omóră și 'lă demoralisază.

„Iată ce treabue să faci.“

Și după ce a ridicat capul ca să te privească, dă din umeri, fără conștiința de ceea ce aude, și întorce din nou capul și și mișcă corpul ca să mērgă la altul spre a repeti aceeași tînguire și aceeași psalmodie.

Din parte-ne nu credem că nația română este lipsită de vitalitate, nu credem că se află în acea stare de amortire ce învecinează și prevestește mórtea, de aceea cerem cu ardore și conjurăm pe toți a se asocia cu cererea noastră că totă perseveranța, totă energia, totă activitatea să se îndrepteze către ideea vitală, către trebuința cea mai capitală ce simte societatea noastră și pe care o vom resuma în două cuvinte:

INSTRUCȚIA și EDUCAȚIA.

Noi credem că am trecut fără tranziție din starea de copilărie într'o stare de caducitate și de bătrânețe infirmă, de aceea repetim aci ceea ce am țin într'alt loc.

Pentru acella care se gândesce serios la datinele viitoare ale nației române, nu este, nu pôte fi chestie mai importantă și mai capitală de cât chestia instrucției și a educației.

După cum instrucția va fi organizată și răspândită în țerră, după cum inteligențele vor fi formate, după cum ideile ce se vor răspândi în societatea noastră, ca să ne formeze un mediu ambiant, o atmosferă în mijlocul căria vom trăi, având a ne îmbiba de substanțele ce se vor afla înrânsă, după cum țin, aste idei vor fi dreptele sau rătăcite, dictate de logică sau de

sofistică, de adevăratele interese ale nației sau de exigentele unor interese meschine, illusorii sau ephemere; după cum ideile și doctrinele ce vom răspândi în poporul român, vor respecta sau vor nesocoti noțiunile de justiție și de moralitate, de drept și de datorie, de demnitatea individuală și respectul personalității cetățenilor; după cum, în alte cuvinte vom sci a forma și a desvolta starea intelectuală și morală a nației, vom avea în viitor o stare socială și politică stabilă sau lesne de cletinat, liniștită sau turburată, fecundă în instituții dătătoare de prosperitate, de mărire și de fericire, sau de agitații și de sterilitate; vom avea o patrie glorioasă și compactă, compusă de cetățeni legați prin idei, sentimente și interese commune, sau o întindere de pământ locuită d'o hordă de indiviți fără conștiință de ceea ce sunt și de ceea ce pot fi, fără, acelle legături multiple și naturale ce constituie un popor, fără consistență (târie) prin urmare, și pe care cel d'ânteu vânt ce se va ridica îi va risipi, și îi va disloca, ca pe membrele unui corp putred destinat a se transforma în cadavru și a deveni, pe cimpia întinsă și desolată, prada corbilor rapaci și flământîi.

Am dis și nu ne vom obosi d'a repeți: O lege fundamentală ne arată Filosofa Istoriei și se desfășură lămurit din studiul aprofundat al tuturor societăților umane. Acastă lege se poate formula în modul următor:

„Există un raport constant între starea intelectuală și morală, între starea mintală a popoilor și starea lor socială și politică care inevitabil se modelă după cea d'ânteu.”

Aceia dar cari vor lua în mână acest mare interes al nației: *Instrucția și Educația*, ameliorarea și regenerarea intelligen-

țelor și caracterelor, vor aduce țerei lor mărimi și prosperități, patriei, mari și ne-calculabile servicii. Acela care s'ar face interpretul acestei trebuințe a societății noastre, acela care n'ar avea nobila ambiție d'a resuma și incarna în persóna sa astu interes și astă mare idee, și ar căuta prin perseveranță intelligență, abilă (istetă), nefatigabilă, de a formula în mi de moduri, de a răspândi sucul dătător de viață în toate ramificațiile arborelui social, acela ar face un mare bine țerei și în același timp și ar face un mare bine lui însuși.

Personalitatea sa se va ridica asupra mediocrităților sau capacităților problematice de care abundăm, ea se va mări din zi în zi mai mult și încarnând o mare idee și un mare interes social, va grupa împrejurul seui intelligențele oneste și active care voiesc binele țerei și va câștiga astfel adevărata forță, adevărata glorie, adevărutul prestigiu: forță, glorie și prestigiu ce le va întrebuița pentru mărirea națiunii, pentru mărirea numelui seui, pentru mărirea Tronului ce servă.

Să nu părădă din vedere ómeni noștri în adevăr politici, veritatea istorică care ne arată că: reputația și forța ómenilor de stat precum și guvernele nu se fondează și nu se stabilesc de cât cu condiția d'a se face reprezentanții marelor opere sociale ce interesă viitorul.

Iată perspectiva ce punem înaintea Ministrului Instrucțiunii publice: s'apuce cu energie calcea care conduce către densa. Iată rolul ce l poate lua în societatea noastră, să'lă ia c'o mână fermă și virilă.

În acelaș timp conjurăm pe toți aceea care simt depusă în sînul lor sacra scînteie a intelligenței ș'a activității, care transformă ideea în act de a se pune la lucru.

Conjurăm pe toți d'a nu sta cu bra-

tele în sîn și d'a nu se abandona unei vie-
ți ce conduce, sau la demoralizare, sau la
apathie, somnolență, amortire. Facem mai
cu seamă apel către junimea română, către
junimea școlilor în care e depusă speran-
ța și viitorul țerei. Ea este capabilă, în

prezența celei mai mari trebuințe a socie-
tăți noastre, să simțā acelle entusiasme ju-
venile de care vorbirăm, acea ardore ge-
nerosă care produce lucrurile cele mai și
nobile!

(Va urma)

VIATA DOCTORULUI BARASCH.

„Spargeți vióra care a produs sunete-
le armonioase, ce v'a încântat urechile; vió-
ra este spartă, dar musica care ați auđi-
t'o remâne întipărită în imaginațiunea și'n
memoria D-vóstră“

Iată phrasa ce citim într'o pagină de
Meditațiuni filosofice ce Doctorul Barasch
scria cu câte-va zile înainte morți salls.

Iată o idee ce pare a fi ocupat min-
tea savantului professor și naturalist, și pe
care a cătat s'o aplice vieței salls consa-
crând *arta vieței* în a săvîrși lucrări folosi-
tore și'n a respândi idei destinate a trăi în
urma lui. Vióra s'a spart, dar multe din
sunetele armonioase ce a produs, s'a întipă-
rit în mintea noastră și va deștepta în i-
maginațiunea generației actuale un echo, ca-
re se va multiplica și va căstiga în inten-
sitate (tărie), astu-fel în cât să găsească un
resunet și mai puternic și mai multiplu în
mintea și imaginațiunea generațiilor viitoare.
Să nu lăssăm sunete de asemenea natură
să se pérđă și să se stingă din memoria
noastră, să nu lăssăm semințele depuse de
antecesorii nostri în sînul societății noastre
să se usuce și să dispară fôr'a da nici un
fruct. Vai noă de vom fi asemenea locu-
lui pietros și usat de care vorbește pa-
rabola Evanghelii, și 'n care semênța cea
bună nu pôte prinde rădăcină și se usucă
îndată ce o depune aceia care sémană. Vai
noă de vom lăssa ne'ncetat semênța pe mar-

ginea drumului, ne voinđ în orbirea nós-
tră a o culege și a o semēna în spiritele
și inimile noastre ca să rodască sub influ-
ința divină: Satan, spiritul reului nu va
întărđia a veni ca s'o ridice *temēndu-se ca
să nu fim scăpați printr'ēnsa.*

Din parte-ne nu vom lăssa semēnța de-
pusă de regretabilul D-r Barasch în sînul
societăți noastre să se usuce și să piară, o
vom cultiva cu amor și vom căuta, ca flo-
rile și fructele ce sunt a eși dintr'ēnsa să
împodobască spiritele românilor și 'n a-
cellași timp să le nutriască și să le fortifice.

Nu putem începe mai bine opera nós-
tră de cât expunând viața acelluia care
pentru prima óră a deschis în școlile nós-
stre un cursu de sciințele naturale și a în-
cepút jurnalul sciintific. „*Isis* sau *Natura*.“
ce am luat asupra ne sarcina de a re'nce-
pe și a continua.

Va resulta din astă expunere că via-
ța unui cetățean ce 'și consacără activi-
tatea și inteligența pentru a săvîrși ac-
te utile și nobile, și a respândi idei serió-
se, este elementul cel mai puternic de pro-
gres, și de civilisație și prin urmare de mă-
rime ce se pôte afla în sînul unei socie-
tăți și unei nații. Pucini pîntre noi sune
destinați a decora țera lor cu o gloriu
nuoă, dar fiă care din noi, cât de mic și de
umilit va fi, va putea desvolta în sine, și
propaga pîntre cei în mijlocul cărora tră-

iesce o idee seriósă și nobilă și un sentiment generos; va putea în alte cuvinte introduce în sînul nații sãlle un element de forță morală, și prin urmare de o civilizație și de progres.

Acella care va citi aste pagine și va ține astũ jurnal în mână, gîndindu-se pe d'o parte la viața și la mórtea Doctorului Barasch, iar pe d'alta la aceia care se află în capul acestui jurnal, și va aduce pôte aminte de cuvintele Mîntuitorului Lumi.

„Eu sunt Invierea și Viața; Cellũ ce crede întru mine, de va și muri, viu va fi“ Ión Cap. XI ver. 25.

Aceia într'adevăr care destéptã pe ómenii și le arată adevărul și sciința, adicõ: callea vieței adevérate, aceia care cred în Cuvîntul lui D-deũ și trăiesc într'insu și pentru dînsul de vor și muri vii vor fi.

Dioa în care muri D-r Barasch, fu pentru Bucuresci întregi o di de întristare și de doliu. Nu putem mai bine exprima impresiunea ce făcu asupra publicului din Bucuresci mórtea lui, decãt reproducînd liniile urmãtoare scrise de un martor ocular care a asistat la înmormântarea învățatului naturalist.

„Marți $\frac{2}{14}$ Aprilie 1863 pe la amiață-di trecea pe calea Mogoșoai cu cea mai solemnã pompã un convoiũ. Peste trei mii de ómenii de tóte stãrile și de tóte religiunile scortau carul ce conținea învelit cu linceul cel negru trupul ce se ducea la locașiul din urmã. Dar cine era acest om

a cãruí perdere atrase acea mare și felurită mulțime, care însufla întregului cortegiũ acea mare bunã cuviință, ce numai unũ principũ mare, sau o durere mare o însuflã, și care era salutat în tótã calea sa cu cel mai profund respect? ceva și mai mult. În sala mortuarii (casa mortului) în care se grãmădea, se îmbuldea mulțimea, în care sute de ómenii intraũ și eșiau pe tot minutul, pentru a da rãnd fiã cãruia sa mai saluta o datã pe cel ce pleca, vèdurãm ș'auđirãm pe preoții cãntãnd glorie Domnului (și lãngã dẽnsit un preot, un cãlugãrũ român, cuviosul pãrinte Veniamin cãntãnd și el glorie Domnului și bine-cuvẽtãnd pe omul ce pleca dintre noi și faptele sãlle), cine dar fu acest om ce sciu sã facã a s'aduna în giurul lui atãta mulțime și sã facã ca ómenii și preoții tuturor religiunilor sã întruniascã și la noi cãntãrile și lacrãmile lor, spre a onora memoria sa? cine fu acellũ om care sciu sã ne facã ca sã simțim toți cã unul este Dumneđeu, și ca tóte cãntãrile și tóte glasurile spre el merg, cãnd elle sunt curate și sincere?

Fosta un principe prin nascerea lui, sau cel mai pușin prin averile sãlle celle mari? Nu! omul acela era învățatul doctor în medicinã, eloquintele professor, popularul publicist Iulius Barasch. Și viața lui éccõ: faptul acesta atãt de sfãnt, atãt de sublim, convoiul acesta atãt de mare atãt de solemn o arată mai bine de cãt cuvintele celle mai eloquinți. (va urma).

CULTURA CEREALELOR.

Omul a fost trimis pe pãmẽnt ca sã muncescã spre a putea trăi, și cea d'ãnteiũ ocupație a lui a fost cultura pãmẽntului și domesticirea animalelor de care a avut mai mult trebuință, precum : óia, boul,

calul etc. Cãnd observã cine-va bine, și experiența o brobã, vede cã existã un raport strînsũ între agricultura și salubritatea unei țerrĩ; spre ex. o țerrã cultivatã este în același timp, și sãnetósã și din contra o țerrã ne-

cultivată, o țerră al cărei pământ rămâne nefrământat mult timp, se grămădesc acolo, ca să dic așa, germeți (seminți) de morțe și isbesc asupra locuitorilor.

D'acolo provine că țerrile necultivate precum: Turcia, Persia etc. sunt adesea bîntuite de maladii epidemice. — Un alt exemplu. Când Africa era cultivată, nimini nu vorbea de nesalubritatea ei, dar îndată ce a cotropit'o Vandaliți și Arabiți, în timp de șese secolți, și n'a mai cultivat'o, sau a tras prea puțin plugul, astăzi, aceeași țerră a devenit nesănetosă și mortală. Insalubritatea împregiurul Romei a mers tot-d'auna crescând din cauza lipsei de cultură, așa și colinele sacre fiind necultivate sunt pline de nesalubrități; dacolo provine că campania Romei nu este necultivată pentru că este deșertă, ci este deșertă fiind-că este necultivată.

La toți popoli, plugul era simbolul culturii grâului, și boi singuri companioni ai omului în lucrările câmpenești, iar cai nu erau întrebuițați decât la resbellu.

Obiceiul d'a înjuga pe boi spre a ara pământul este foarte vechi, se găsește nu numai la romani, dar și la greci, și acestia l'au luat de la strebuniți lor Pelasci. — Pe lângă cultura cu plugul, cei vechi cunoscău și cultura cu mâna, mult mai generală la ei de cât la noi, fiind-că nu cunoscău industria, și apoi avéu și brațe de ajuns.

Este cunoscut că la cei vechi agricultorii era cunoscută ca muma tuturor artelor, basa fundamentală a avuțiilor unei țerrii. La Greci și la Romani, chiar ómenii de stat se ocupaū serios cu agricultura; preceptele ce dau ei cultivatorilor erau privite ca model de înțelepciune și ca un element de prosperitate, și 'i făcea să simță această mare veritate că: cu cât un popul este mai sărac

ca atât mai mult trebuie să cultive grâul, pentru că grâul este nutrimentul ori-cărei ființe umane; apoi la noi unde totă avuția țerrii este basată pe agricultură, cu câtă ardóre ar trebui să îmbrăcișem cultura cerealelor?

Cât despre folósele și importanta artei agricole lăssăm să vorbescă însuși Socrat în uvragiul lui Xenofont, unde tractedă despre economia rurală, să'l ascultăm cu plăcere:

„Nici cei prea fericiți ómeri nu se pot abține (stăpini) de cultura pământului, căci stăruința omului la agricultură pare a fi tot d'odată, și o voluptate, și o sporire a casei, și un esercițiu al corpului întru a putea face câte se cuvine unui bărbat liber, căci pământul procură muncitorului nu numai ceea ce'l trebuie ca să trăiască, dar să se îmbrace, și să se împodobescă și pe sine, și templurile, și statuele.

Arta agriculturii face pe muncitoru a se deprinde și cu arșița verii, și cu frigul iernii, și a găsi una din cele mai plăcute ocupațiuni în lucrările câmpenești, căci fructele ei se întind cu abundență nu numai asupra omului, dar și asupra animalelor; Care altă artă recompensă mai mult pe laborator de cât acesta? Apoi unde póte găsi cine-va fericire mai multă de cât la țerră? Unde e mai dulce a lucra, având și, ape limpezi, și adieri de vânturi, și umbre dese, de cât la țerră? Care altă artă este mai plăcută servitorilor, mai dulce femeilor, mai dorită copiilor și mai graciósă amicilor? etc. etc. Așa dar, bine s'a exprimat acela care a dis: că agricultura e mama și nutricea celorlalte arte; căci unde se întinde și înflorește agricultura acolo se îmbărbătesc și toate artele celelalte, iar unde pământul este silit a se întelini, acolo se sting și artele și pe uscat și pe mare.

Cuvântul lui Xenofont despre economia

rurală a fost tot-d'auna considerat ca una din scrierile cele mai folositoare, el recomandă ordinea și fericirea familiei și mai ales bună administrare a proprietăților agricole.

Să ne punem dar cu stăruință a cultiva pământul României, izvor nesleit de avuție, ca să ne facem un Stat avut și independent. (Va urma)

PHASELE JURNALULUI NATURA.

Nu este mult timp de când lumina științelor din occidentul Europei începu a pătrunde în țerra noastră, și luptându-se cu întunericul ignoranței a putut câte puțin să limpedească atmosfera și să ne permittă a privi mai departe împrejurul nostru. Lumina suposă o sorginte de unde emană, un focar sau un centru luminos. Așa precum există centruri sau focare de unde emană lumina, ca să putem vedea marea și variata frumusețe a lumii physice, tot așa există mai multe focare de unde esse lumina, care ne descoperă nesleibile frumuseți ale lumii intelectuale și morale. Dacă în cazul d'ânteiu centrelor luminei este soarele și corpurile înflăcărâte; în cazul al 2-lea sunt școlile, instituțiunile de educație publică, societățile științifice și literare, publicațiunile periodice de științe littere și arte. Un jurnal științific nu este organul luptelor și al pasiunilor personale între o partidă și alta, ci este, și nu poate fi alt decât, *focarul* care respîndesce lumina, și apoi *cei ce iubesc lumina întrefin lampa mai înainte d'a se stinge.*— Trebuința unei scrieri periodice care să respîndescă lumina științelor în țerra noastră s'a făcut simțită sunt mai mult de douăzeci ani, și publicațiunile de natura acésta găsim: Universul de D. Genilie, Magazinul Istoric de D. Laurian: Museul național de D. Al. Marin etc dar la 1856, regretabilul Doctor I. Barasch începu într'un mod systematic, publicarea jurnalului științific *Isis sau Natura*, care a avut o influență însemnată asupra progressului și a civilizației, prin gustul lecturii operilor științifice ce sciu a respîndi în public, și în timp de patru ani s'a luptat fără întrerupe c'o mulțime de dificultăți.

Articolele ce coprindeau acest jurnal e-

rau instructive și folositoare nu numai pentru elevi, ci pentru toți în general, căci scopul lui nobil era propagarea științelor în toate clasele.

Dup'o pauză de două ani reapăru sub titlu mai simplu de *Natura*, al cărui scop era tot ca și al lui *Isis*, și publicul l'ă îmbrățișase cu mai multă căldură, dar nu dură (ținu) de câtă un an, fiind-că redactorul primar, fondatorul acestei foi, dispăru din mijlocul nostru, și eu singur nu puteam continui publicarea unui asemenea jurnal, cu toate propunerile ce ni s'au făcut. Acum însă dup'o pauză tot-de două ani, simțindu-se trebuința și mai tare, căci neevitabila lege a progresului ne tîrăse fără voia noastră, iată că *Natura* reapare mai splendidă și publicul progresist se grăbesce a o îmbrățișa ca p'o mamă binefăcătoare ce respîndesce cu abundență lumina și viața.

Missia jurnalului *Natura* este tot aceea și a ales de la început, adică: d'a propaga științele în raport cu trebuințele noastre materiale și cu educația noastră politică, intelectuală și socială, fără a eși din limitele ce sunt atât de vaste, o missie ca acésta cu cât este de naltă și nobilă cu atât este mai dificilă, căci vom îmbrățișa totă lumea materială. În cadrul jurnalului nostru vor intra questioni de Zoologie, Botanica, Geologie și Mineralogie.

În Zoologie vom vorbi despre animalele folositoare, arătând pe d'oparte cum putem domestici și acclimata în țerra noastră p'acella de care avem mai mult interes, adică: acellea care ne dau carnea, lâna, laptele mătasea și mierea, și cum am putea ameliora rasele animalelor domestice, iar pe d'alta vom arăta mijlocele d'a de pârta pe cele vătămătoare, care ne prăpă-

desc recoltele și plantațiunile noastre.

În Botanică vom vorbi despre plantele alimentare, potagere, medicinale, aromatice și tinctoriale; cum să cultivăm, să ameliorăm și să conservăm pe cele din care tragem folose, și după ce caractere să cunoșcem și să ne ferim de cele otrăvite și vătămătoare, care cresc pretutindeni.

În Geologie vom trata despre istoria globului pământesc, arătând fazele prin care a trecut în treptata sa dezvoltare: de când a apărut în univers, până în momentul când a fost în stare d'a primi ființe viețuitoare animale și vegetale; ș'apoi din

epoc'aceea până când a putut fi în stare d'a primi pe om, coróna Creațiunii, și ne vom ocupa mai special cu natura pământului terrei noastre.

În Mineralogie vom vorbi despre mineralele și petrele ce se găsesc în munții nostri, care le putem explóta în folosul nostru, asemenea vom arăta proprietățile apelor noastre minerale. Pre lângă acestea vom publica și questiuni de Physică și de Chimie aplicate mai cu sémă la agricultură, la arte și la industrie, către care trebuie să îndreptăm cu atenție și serioșitate tótă activitatea noastră.

ANUNȚIU.

Anunțăm cu bucurie că mulți bărbați doritori de a vedé societatea noastră bucurându-se de bine facerile unei vieți intelectuale mai dezvoltate, au organizat, cu concursul Ministrului Instrucțiunii publice, cursuri ce se vor face *séra*, ast-fel în cât să pótă orî cine în urma ocupațiilor sau ostenelilor zilei, să vie a asista la aceste cursuri, a și recrea spiritul în timp de o oră sau o oră și jumătate și în acelaș timp a și mări sfera ideilor și a cunoștinților.

Damele sunt invitate a asista la aceste cursuri uude vor avea locuri rezervate.

Aceste cursuri se vor face în sala cea mare de la Ministerul Instrucțiunii publice, lângó Cis-megii.

Elle vor începe la 8 ore *séra*, Joi la 29 Ianuarie. Prima seanță va fi ocupată de D. C. Essarcu care va pronunția *discursul de deschidere* și va vorbi apoi despre *Natura* și despre *Regnurile Naturei*.

În numărul viitor vom da programul acestor cursuri ce se vor face de o cam dată de două ori pe săptămână: Marția și Duminica la 8 ore *séra*, precum și numele bărbaților bine-voitori ce vor concura, prin știința și talentul lor, la reușita (isbutirea) acestor cursuri.

Nu vom lipsi de a da tot-d'auna sémă cititorilor nostri despre subiectele ce se vor tracta în aceste conferințe. Dorim din tótă inima ca elle să fiă încununate de succes și să contribuescă a înspera gustul nobililor ocupații alle inteligenței, și a da óre cum, o satisfacție celei mai mari trebuințe și cellui mai mare interes ce simte societatea noastră și pe care l'am resumat în primul articol în două cuvinte.

— Aceia care au citit prospectul jurnalului

nostru, vedé că orthographia acestui d'ântéiu numărú alú Naturei differă óre-cumú de orthographia ce adoptasemú în acelu prospect. Ni s'a făcut într'adevăr observatia că acea orthografie, nefiind destul de răspindită ar fi póte o cauză care ar opri ca jurnalul nostru să fie răspândit în mâinile *celui mai mare număr de lectori* către care îl adresăm. Acéstă considerație ne a făcut să modificăm óre-cum prima orthographie ce adoptasem; credem însă că acea orthographie este mai logică, mai conformă cu geniul limbei și cu orthographia primitivă ce o găsim în primile noastre cărți bisericesci, și arătă tot de odată mai bine rudenia limbei noastre cu limba Latină și cu celle ce derivă dintr'insa.

Invităm cu astă ocașie pe toți bărbați competenți asupra acestei materii de a se aduna și a se organiza într'o *Societate Litterară*, pentru a discuta și a se ocupa de acésta mare questie a limbei.

Dorind a vedé gustul științelor naturale dezvoltate și răspândit cât se va putea de mult. Redecția anunță cu plăcere că, va distribui *gratis*, la cei d'ântéiu trei sute abonați primele lecțiuni ce D. C. Essarcu a făcut în anul acesta la Facultatea de științe din București. Se va da iarăși cu *prețul pe jumătate* tutulor abonaților nostri: *Colecția jurnalului Natura* pe anul 1862 și prima fasciculă din *Contemplația Naturei* de D. Ananescu.

Facem apel la toți foștii abonați ai Naturei.

Jurnalul *Natura* va eși o dată pe săptămână, Abonația se face în București la redacție, Strada Seraphim No. 10, iar în districte la DD. Profesori și medici primari.

Prețitul abonamentului este două galbeni pe an.